

Ո՛րչափ մնացած է Աղթամար և ի՛նչ ըրած է, ոչ մէ՛կ տեղեկուեթիւն կայ այս մասին: Հաւանական է, որ Յովնանէս Թիւթիւնճի իբր հակառակորդ էջմիածինի, դեր մը ունեցած է այն փորձին մէջ, զոր Աղթամարի Մարտիրոս Գուրճի կաթողիկոսը կատարած է օգտուելով թուրք և պարսիկ պատերազմներէն, իւրացնելու համար էջմիածինի պատկապող վանի. Բերկրիի, Արճէշի, Խլաթի, Բաղէշի, Մուշի, Խոչապի և մինչև Արիթ տարածուող թեմերը, և անոնցմով կազմելու առանձին կաթողիկոսութիւն մը (տես Ջալբու. էջ 93), անշուշտ եղիազար Այնթապցիի օրինակով:

Յովնանէս Թիւթիւնճի, որ եղիազարի օգնած էր ընդդէմ էջմիածինի, հաւանօրէն օգնած է նաև Մարտիրոս Գուրճիի, թերեւս իբր ակոսակից:

Հաւանական է ենթադրել, վերոգրեալ յիշատակարանին վրայ հիմնուելով, թէ նոյնիսկ 1669ին արդէն Աղթամարի ակոսը թողած էր և կը բաւականանար միայն վանի առաջնորդութեամբ:

Ինչպէս յիշատակարանը կը հաւաստէ, Յովնանէս Թիւթիւնճի ձեռներէց առաջնորդ մը եղած է, վանի առաջնորդութեան հետ վարելով նաև Վարաբայ, Սալնապատի և Հոգւոց վանքերու վանահայրութիւնը, և շինարար գործունէութիւն մը ունեցած է:

Արդարև՝ վերոգրեալ յիշատակարանը ցոյց կուտայ, թէ անիկա ճարպիկ մէկը եղած է, և Վարաբայ վանքին մէջ կատարած է բազմաթիւ շինութիւններ, որոնց մէջ նշանաւոր էր Վարաբայ լերան ապառաժ կողին վրայ փորել տուած առուն, որ իբր ջրողաց ծառայած է, ինչու որ առջի առուն խափանուած էր մեծ շարժի մը պատճառով 1669ին: